

Załącznik nr 1 do Zarządzenia Nr AO.0050.204.2021 Burmistrza Miasta Kluczborka z dnia 15 listopada 2021 r. w sprawie przeprowadzenia konsultacji z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na temat projektu uchwały w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Kluczbork na lata 2022 - 2024

PROJEKT

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Kluczbork na lata 2022 – 2024

Rozdział I - Wprowadzenie

Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO), uzależnienie to psychiczny i fizyczny stan wynikający z interakcji między żywym organizmem, a substancją chemiczną (do których należą: alkohol, narkotyki, nikotyna, leki), charakteryzujący się zmianami i innymi reakcjami takimi jak: konieczność przyjmowania danej substancji w sposób ciągły lub okresowy, w celu doświadczania jej wpływu na psychikę lub by uniknąć objawów towarzyszących brakowi substancji. W języku potocznym termin "uzależnienie" jest stosowany głównie do osób, które nadużywają narkotyków, leków, alkoholu, czy papierosów. W szerszym kontekście może odnosić się do wielu innych zachowań np.: gier hazardowych, seksu, oglądania telewizji, korzystania z telefonu czy Internetu, czyli tzw. uzależnień behawioralnych.

„Narkomania to stałe lub okresowe używanie w celach innych niż medyczne środków odurzających lub substancji psychotropowych albo środków zastępczych, w wyniku czego może powstać lub powstało uzależnienie”.

Mówiąc o stosowaniu środków psychoaktywnych, możemy mieć na myśli różne grupy użytkowników, w zależności od częstotliwości stosowania rozmaitych środków, czy też w zależności od wchodzenia w poszczególne fazy uzależnienia wyróżniamy:

1. okazjonalne używanie narkotyków - eksperymentowanie jest to zażywanie sporadyczne, przy okazji np. imprezy, które nie doprowadziło jeszcze do trwałego uzależnienia.
2. problemowe używanie narkotyków jest rozumiane jako długotrwałe używanie narkotyków (substancji nielegalnych), które powoduje u osoby używającej poważne problemy natury zdrowotnej i społecznej.

Ta podstępna choroba przebiega podobnie u wszystkich uzależnionych. Rozwija się i postępuje, przechodząc przez kolejne fazy, począwszy od pierwszych eksperymentów, aż do chronicznego zażywania i całkowitej destrukcji. Nie leczona prowadzi do całkowitej utraty kontroli nad zażywaniem i życiem.

Wczesne leczenie narkomanii daje większą szansę na zatrzymanie choroby. Terapia pozwala zatrzymać postęp choroby i zdobyć umiejętności niezbędne do trzeźwego życia.

Przeciwdziałanie i zwalczanie narkomanii jest zadaniem własnym gminy, którego realizacja wynika z ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372) oraz ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050).

W myśl powyższej ustawy przeciwdziałanie narkomanii realizuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, gospodarczej, oświatowo-wychowawczej i zdrowotnej, a w szczególności przez:

- 1) działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i zapobiegawczą;
- 2) leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych;
- 3) ograniczanie szkód zdrowotnych i społecznych;
- 4) nadzór nad substancjami, których używanie może prowadzić do narkomanii;
- 5) zwalczanie niedozwolonego obrotu, wytwarzania, przetwarzania, przerobu i posiadania substancji, których używanie może prowadzić do narkomanii;
- 6) nadzór nad uprawami roślin zawierających substancje, których używanie może prowadzić do narkomanii.

Do zadań własnych gminy w zakresie przeciwdziałania narkomanii należą:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów narkomanii;
- 5) pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystywaniem pracy socjalnej i kontaktu socjalnego.

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Kluczbork na lata 2022 – 2024 jest kontynuacją zadań realizowanych w poprzednich latach i stanowi spis działań profilaktycznych, jak i zaradczych na szczeblu gminy.

Zadania w zakresie przeciwdziałania narkomanii realizowane są również w oparciu o następujące akty prawne:

- 1) ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2021 r. poz. 183 .);
- 2) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021 – 2025 (Dz. U. z 2021 r. poz.642);
- 3) ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1372);
- 4) rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 1449).

Rozdział II – Zasoby do prowadzenia działalności profilaktycznej pomocowej w Gminie Kluczbork

Do tej pory problemem profilaktyki uzależnień, w tym problemów dotyczących używania narkotyków zaangażowane były oprócz Urzędu Miejskiego w Kluczborku, następujące jednostki:

- Ośrodek Pomocy Społecznej w Kluczborku oferuje głównie pomoc materialną. Działania profilaktyczne realizuje Świetlica Terapeutyczno - wychowawcza „Parasol”.
- Poradnia Psychologiczno Pedagogiczna w Kluczborku: oferuje specjalistyczną pomoc: dzieciom, młodzieży, rodzicom, nauczycielom oraz placówkom opiekuńczo – wychowawczym.
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie – podejmowane są wspólne działania na rzecz pomocy rodziną z zakresu: pomocy społecznej, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych.
- TPD Oddział Miejski w Kluczborku. - W świetlicy działania profilaktyczne realizowane były poprzez: zajęcia socjoterapeutyczne, zajęcia z psychologiem, spotkania społeczności świetlicy, zajęcia rekreacyjno-sportowe, zajęcia ogólnorozwojowe.
- ZHR (ZHP) jest organizacją, która realizując idee zawarte w programie wychowawczym, kładzie duży nacisk na wychowanie w trzeźwości i czystości, zero jakichkolwiek używek. Główne działania profilaktyczne: spotkania w różnych pionach wiekowych nt. używek, konferencje i warsztaty dla instruktorów poruszające tematy uzależnień, organizacja akcji letnich, wypoczynku dla dzieci i młodzieży.
- Szkoły: w celu zmniejszenia zjawisk negatywnych realizowane są we wszystkich typach szkół określone szkolne programy profilaktyczne, działania edukacyjno – informacyjne, szkolenia i warsztaty, pogadanki.

Rozdział III - Diagnoza narkotykowa wśród młodzieży na terenie Miasta Kluczbork

W tym roku zostały przeprowadzone badania w placówkach oświatowych przy użyciu internetowego narzędzia CORIGO dotyczące problemu narkotycznego wśród uczniów szkół ponadpodstawowych na terenie miasta Kluczborka.

Podstawowym celem przeprowadzonych tego badania była analiza postaw i przekonań uczniów wobec: narkotyków i dopalaczy.

O wyrażenie swojego zdania dotyczącego zachowań ryzykowanych podejmowanych przez młodzież w związku z przyjmowaniem narkotyków lub dopalaczy, zostali poproszeni nauczycieli Szkół Ponadpodstawowych z Miasta Kluczbork. Nauczyciele są niejako „osobami pierwszego kontaktu” w środowisku szkolnym, które mogą zainterweniować i pomóc swoim podopiecznym w trudnych sytuacjach.

W badaniu wzięły udział 23 osoby (22 kobiety i jeden mężczyzna). Średnia wieku badanych w tej grupie wyniosła 50 lat.

Szczegółowa diagnoza problemu narkotykowego jest dostępna w Wydziale Promocji i Rozwoju Gminny w Urzędzie Miejskim w Kluczborku.

Rozdział IV – Definicja celów Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii

Podstawowym celem Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii jest ograniczenie używania narkotyków oraz substancji psychoaktywnych w tym dopalaczy, w szczególności przez dzieci i młodzież na terenie Gminy Kluczbork i wynikających z tego problemów materialnych, społecznych i zdrowotnych poprzez realizację działań profilaktycznych.

Szczegółowe cele obejmują również podniesienie poziomu wiedzy lokalnej społeczności w temacie uzależnienia od środków psychoaktywnych, zapobieganie i zwalczanie rozszerzaniu się zjawiska narkomanii w środowisku wiejskim oraz rozwinięcie oferty profilaktycznej i edukacyjnej. Doskonalenie działań w zakresie promocji zdrowego stylu życia i edukacji publicznej, poprzez prowadzenie profilaktycznej działalności edukacyjno-informacyjnej.

ZADANIA WŁASNE GMINY W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII:

1. ZWIEKSZENIE DOSTĘPNOŚCI POMOCY TERAPEUTYCZNEJ I REHABILITACYJNEJ DLA OSÓB UZALEŻNIONYCH I ZAGROŻONYCH UZALEŻNIENIEM.

- Wspieranie działań placówek / poradni leczenia uzależnień, w których prowadzone są oprócz terapii dla osób uzależnionych od alkoholu terapie dla osób z uzależnieniem od narkotyków/ dopalaczy oraz dla osób z uzależnieniem krzyżowym, tj. uzależnieniem od narkotyków, alkoholu i innych środków odurzających poprzez:
 - finansowanie prowadzenia grupy edukacyjno-terapeutycznej dla osób uzależnionych od różnych środków psychoaktywnych /poza alkoholem/: dopalaczy, marihuany, amfetaminy i innych,
 - doposażenie poradni/ punktów konsultacyjnych w nowości wydawnicze i materiały edukacyjne/książki specjalistyczne, poradniki, multimedialne propozycje edukacyjno - informacyjne.
 - finansowanie szkoleń dla specjalistów pracujących z osobami dotkniętymi problemem uzależnienia w celu podnoszenia ich kwalifikacji.
- Organizacja szkolenia realizatorów programu wczesnej interwencji dla młodych osób używających narkotyki pn. „FreD”, wg potrzeb zgłoszonych przez szkoły w trakcie roku szkolnego.
- Podejmowanie działań na rzecz zwiększania dostępności do informacji o miejscach, programach i metodach leczenia uzależnień.

2. UDZIELANIE RODZINOM, W KTÓRYM WYSTĘPUJĄ PROBLEMY NARKOMANII, POMOCY PSYCHOLOGICZNEJ I PRAWNIE

- Udzielanie rodzinom, dotkniętych problemem narkomanii bezpłatnych specjalistycznych porad psychologicznych i prawnych w działającym Punkcie ds. Uzależnień od Narkotyków i Gminnym Punkcie Konsultacyjno - Informacyjnym dla osób mających problem z środkami psychoaktywnymi.

- Współpraca z Komendą Powiatową Policji i Strażą Miejską w prowadzeniu działań sprzyjających ograniczeniu zagrożeń patologii rodziny i eliminowaniu niekorzystnych czynników wpływających na obniżenie poziomu bezpieczeństwa - zakup materiałów edukacyjnych i informacyjnych, gadżetów profilaktycznych, narkotestów.

3. PROWADZENIE PROFILAKTYCZNEJ DZIAŁALNOŚCI INFORMACYJNEJ, EDUKACYJNEJ ORAZ SZKOLENIOWEJ W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW NARKOMANII, W SZCZEGÓLNOŚCI DLA DZIECI I MŁODZIEŻY, W TYM PROWADZENIE ZAJĘĆ SPORTOWO-REKREACYJNYCH DLA UCZNIÓW

- Udzielanie wsparcia szkołom w podejmowaniu i rozwijaniu różnorodnych form oddziaływań profilaktycznych, prowadzonych w oparciu o szkolne programy profilaktyki i promocji zdrowia:
 - finansowanie teatralnych spektakli profilaktycznych, filmów o tematyce profilaktycznej - będących uzupełnieniem zajęć profilaktycznych oraz stwarzanie możliwości uczestnictwa dzieci i młodzieży w imprezach kulturalnych i sportowych,
 - finansowanie warsztatów o tematyce profilaktycznej, spotkań ze specjalistami,
 - promowanie przedsięwzięć profilaktycznych opracowanych i realizowanych przez dzieci i młodzież,
 - organizowanie konkursów, akcji bądź innych działań poświęconych problematyce narkomanii,
 - doposażenie w materiały edukacyjne, informacyjne a także w nagrody rzeczowe, które stanowią element motywacyjny i angażujący uczniów w podejmowane działania.
 - finansowanie zajęć warsztatowych adresowanych dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych uzupełniających wiedzę na temat zdrowego stylu życia.
 - prowadzenie na terenie szkół i innych placówek oświatowych i opiekuńczo-wychowawczych rekomendowanych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży.
- Przeprowadzanie we wszystkich typach szkół warsztatów profilaktycznych, prelekcji, zajęć profilaktycznych dla dzieci i młodzieży z obszaru wczesnej profilaktyki problemowej z zakresu narkomanii, wg zgłoszonych przez szkoły potrzeb.
- Upowszechnianie informacji o instytucjach w mieście, świadczących pomoc w obszarze rozwiązywania problemów narkomanii, alkoholowych i innych uzależnień, m.in. poprzez zakup i dystrybucję broszur, plakatów, informatorów, ulotek, itp.

- Zorganizowanie i sfinansowanie specjalistycznych szkoleń z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z narkotykami dla nauczycieli, pedagogów szkolnych, pracowników pomocy społecznej, niezbędnych do prowadzenia pracy profilaktycznej i terapeutycznej z dziećmi, młodzieżą i rodzicami.
- Organizacja konferencji edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom, przemocy i innym zachowaniem ryzykownym o charakterze lokalnym oraz ponadlokalnym.
- Promowanie zdrowego stylu życia wolnego od narkotyków oraz różnych form aktywnego spędzania wolnego czasu poprzez organizowanie imprez sportowych i rekreacyjnych dla dzieci, młodzieży, osób dorosłych.
- Prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych w szkołach z terenu Gminy Kluczbork stanowiących integralny element programu profilaktycznego.

4. WSPOMAGANIE DZIAŁAŃ INSTYTUCJI, ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH I OSÓB FIZYCZNYCH, SŁUŻĄCYCH ROZWIĄZYWANIU PROBLEMÓW NARKOMANII

- Współpraca z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w obszarze przeciwdziałania patologiom społecznym i profilaktyki uzależnień.
- Współpraca z Policją w celu prowadzenia wspólnych działań profilaktycznych m.in. poprzez kontrolę miejsc narażonych na działalność dealerów narkotykowych głównie szkół, działania edukacyjne wśród dzieci i młodzieży – pogadanki z udziałem funkcjonariusza policji (zakup materiałów edukacyjnych i informacyjnych oraz gadżetów)

5. POMOC SPOŁECZNA OSOBOM UZALEŻNIONYM I RODZINOM OSÓB UZALEŻNIONYCH DOTKNIĘTYCH UBÓSTWEM I WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM I INTEGROWANIE ZE ŚRODOWISKIEM LOKALNYM TYCH OSÓB Z WYKORZYSTYWANIEM PRACY SOCJALNEJ I KONTAKTU SOCJALNEGO.

- Współpraca z pracownikami socjalnymi mającymi kontakt z osobami uzależnionymi i współuzależnionymi od narkotyków oraz świadczenie pomocy społecznej osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.
- Udzielanie pomocy wynikającej z ustawy o pomocy społecznej.

Wszystkie zadania realizowane z ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii są zgodne z celami operacyjnymi zawartymi w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021 – 2025 (Dz. U. z 2021 r. poz.642).

Rozdział V - Źródła i finansowanie Gminnego Programu

Środki finansowe niezbędne do realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Kluczbork na lata 2022 – 2024 będą pochodzić z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Wydatki przeznaczone na realizację zadań własnych gminy wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz niniejszego programu są ujęte w planie budżetu Gminy Kluczbork w dziale 851 – ochrona zdrowia, rozdział 85153 – zwalczanie narkomanii.

Rozdział VI – Lokalna kampania „STOP NARKOTYKOM”.

Kampania „*Stop narkotykom*” ma już kilkunastoletnią tradycję w naszej gminie. Początkowo obejmowała jedną ze szkół ponadgimnazjalnych, a obecnie uczestniczą w niej wszystkie szkoły ponadgimnazjalne z terenu gminy. Zapraszani są też do wzięcia udziału w kampanii młodzi ludzie z klas 8 szkół podstawowych.

„*STOP NARKOTYKOM*” to coroczne działania profilaktyczne mające na celu uświadamianie młodym ludziom jakie za sobą niesie niebezpieczeństwo sięgnięcia po środki psychoaktywne w postaci wszelakich narkotyków czy też dopalaczy. Kampania to działania zainicjowane i podejmowane przez młodzież, obejmujące happeningi, koncerty, spektakle teatralne, konkursy plastyczne i muzyczne, seanse filmowe podejmujące tematykę narkomanii. Młodzież decyduje jakie zespoły zaprasza, sama prowadzi koncerty, sama planuje kolejne edycje akcji. Podejmuje tematy ważne dla siebie, w sposób który jest dla niej atrakcyjny. Wszystko oczywiście pod baczным okiem nauczycieli, specjalistów oraz organizatorów. Zapraszani są specjaliści, artyści i muzycy, którzy są dla nich naturalnymi autorytetami, którzy swoją twórczością i życiem promują życie wolne od narkotyków.

Być może ta forma jest tak atrakcyjna dla młodych ludzi, bo to ich sprawa, ich zasługa, ich pomysł, bo ktoś ich posłuchał i potraktował poważnie, jak partnera w poważnej rozmowie poruszającej trudny temat. To ich sposób, żeby poradzić sobie z problemem narkotyków.

Jak dowodzą badania i praktyka, częstą przyczyną sięgania po narkotyki jest chęć ucieczki od sytuacji trudnych, stresujących, frustrujących.

Narkotyk zapewnia natychmiastowe (pozornie) skuteczne rozwiązanie, powoduje zapomnienie lub też wprowadza w „inny, lepszy świat”.

Pokazanie młodym ludziom innych rozwiązań, możliwości, nauka radzenia sobie z trudnymi sytuacjami czy emocjami, to sposób, który może działa wolniej, ale stanowczo skuteczniej i trwale. Stąd nie nowy, ale wciąż nie wyeksploatowany pomysł warsztatów dla młodzieży.

Wypożyczenie młodych ludzi w umiejętności psychologiczne i interpersonalne powinno być uzupełnione informacjami o konsekwencjach prawnych dotyczących posiadania i używania narkotyków. Nie mają one na celu straszenia, lecz podane w rzetelny i pozbawiony sensacji sposób, uświadomić ze kontakt z narkotykami jest sprawą nielegalną i karalną.

Po zakończeniu realizacji programu w założonym okresie nastąpi podsumowanie podjętych działań i dokonana zostanie ewaluacja która posłuży do budowy i tworzenia programu przeciwdziałania narkomanii na kolejne lata.

Akcja jest wspólnym działaniem Gminy Kluczbork, Starostwa Powiatowego i Zespołu Szkół Ogólnokształcących.

ROZDZIAŁ VII - POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Nadzór nad realizacją Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Kluczbork na lata 2022-2024 sprawować będzie Burmistrz Miasta Kluczborka. Realizacją Gminnego Programu zajmuje się Wydział Promocji i Rozwoju Gminy oraz Pełnomocnik Burmistrza ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii.

